

Skurdas reikalauja daug, bet godumas — visko.

PUBLILIJUS SIRAS

Pinigai be garbės — liga.

BALZAKAS

1

PO ŽVARBŲ LAPKRIČIO ORĄ BLAŠKĖSI ŽUDANTIS VĖJAS ir graužėsi į kaulus it dantyti peiliukai. Ji pamiršo pasiimti pirštines, bet gal ir gerai, nes užkonservuodama pėdsakus būtų sugadinusi dar vieną pernelyg brangią jų porą.

O dabar leitenantė Eva Dalas susigrūdo sušalusias rankas į šiltas apsiausto kišenes ir pažvelgė žemyn — į mirtį.

Moteris gulėjo trumpo laiptų, kaip atrodė, vedančių į žemutinio aukšto butą, maršo apačioje. Evai nereikėjo teismo mediko, kad iš kampo, koku buvo perkreipta negyvėlės galva, nustatytų sprando lūžį.

Iš akies Eva davė moteriai apie keturiasdešimt penkerius metus. Be palto, mąstė leitenantė, nors nuožmus vėjas dabar jos nebevalgintų. Apsirengusi dalykiškai — kostiuminis švarkelis, aukšta golfo apykakle nertinis, kelnės, geri žemakulniai aulinukai. Veikiausiai madingi, bet Eva paliksianti tai spręsti savo partnerei detektyvei Pibadi, kai ši atvyks į nusikaltimo vietą.

Jokių brangenybių, bent jau matomų. Net išmaniojo laikrodžio. Nei rankinės, nei portfelio ar dokumentų aplanko.

Laiptinėje — jokių šiukšlių, grafičių. Nieko, tik prie sienos sudribęs kūnas.

Pagaliau ji pasisuko į uniformuotą policininkę, sureagavusią į skambutį numeriu 911.

— Ką žinote?

— Paskambino dvylika minučių po antros. Aš su savo partneriu buvau vos už dviejų kvartalų, varome septintą parą iš eilės. At-

vykome antrą keturiolika. Šaligatvyje laukė buto savininkas Bredlis Vaitstounas ir Alva Muni. Vaitstounas pareiškė, kad į patalpas, kurios šiuo metu remontuojamos ir negyvenamos, jie nebuvo įėję. Nes aptiko kūną, kai jis atsivežė Muni apžiūrėti buto.

— Antrą nakties.

— Taip. Juodu tvirtino, kad šį vakarą buvo išėję pasilinksminėti — vakarienė, paskui baras. Abu įkalė po kelias, leitenante.

— Aišku.

— Jie sėdi mano partnerio automobilyje.

— Pasikalbėsiu su jais vėliau.

— Mes nustatėme, kad auka mirusi. Jokių asmens tapatybės dokumentų neradome. Nei rankinės, nei brangenybių, nei palto. Gana aišku — moteriai sulaužytas sprandas. Vizualiai yra ir kai kurių kitų žymių: mėlynė ant skruosto, perskelta lūpa. Panašu į apiplėšimą. Bet... — uniformuota pareigūnė šiek tiek nuraudo. — Tačiau taip neatrodo.

Sudominta Eva paskatinamai linktelėjo.

— Kodėl?

— Taip nebuvo, kad jis tik pasičiupo paltą ir spruko. Tam reikėjo sugaišti šiek tiek laiko. Ir jeigu ji nukrito nuo laiptų arba buvo nustumta, tai kodėl guli prie sienos, o ne laiptų apačioje? Panašiau, kad čia buvo atvilкта, ponია.

— Taikotės į vietelę Žmogžudysčių skyriuje, pareigūne Terni?

— Neketinau rodyti nepagarbos.

— Taip ir nemanau. Juk ji galėjo pati nevykusiai suklupti ant laiptelių, netikusiai parkristi, nusilaužti sprandą. Gatvės plėšikas prie jos pripuola, nusitempia toliau nuo akių, pačiumpa paltą ir visa kita.

— Taip, ponია.

— Neatrodo, kad į tai būtų panašu. Bet mums reikia ko nors daugiau nei „atrodo“. Likite čia, pareigūne. Detektyvė Pibadi jau pakeliui.

Kalbėdama Eva atidarė savo tarnybinių instrumentų komplektą, išsiėmė pėdsakų konservavimo rinkinį.

Prieš apžiūrėdama vietą, išsitempė hermetiku rankas, batus.

Šioje Niujorko Ist Endo dalyje buvo ramu — bent tokią valandą. Daugumos butų langai ir parduotuvių vitrinos tamsūs, verslo įmonės, net barai užsidarę. Kai kurios pasilinksminimo įstaigos dar galėtų dirbti viršvalandžius, bet jos ne taip arti, kad atsirastų pašalinių žiūrovų.

Jie kruopščiai viską ištyrinės, tačiau mažai šansų, kad staiga pasirodytų koks nors liudininkas ir papasakotų, kas čia atsitiko. Dar pridėk geliantį šaltį, nes 2060-ieji atrodė pasiryžę ir toliau neatleisti savo ledinių gniaužtų, kad daugelis žmonių lindėtų namie, šilumoje.

Kaip ir ji lindėjo, susirangiusi šalia Rorko, iki iškvietimo.

Štai ką turi būdamas faras, pamanė Eva, arba, galvojant apie Rorką, kai su tokiu susituoki.

Užkonservavusi visus galimus pėdsakus, ji nulipo laiptais, pirma ištyrinėjo buto duris, paskui pritūpė prie lavono.

Aha, apie keturiasdešimt penkerių, šviesiai rudi plaukai segti. Nedidelė mėlynė ant dešinio skruostikaulio, šiek tiek sudžiūvusio kraujo ant perskeltos lūpos. Ausys pradurtos, tad jeigu moteris segėjo auskarus, žudikas nesiskubino ir juos išsegė, o ne nuplėšė.

Pakėlusi ranką, viršutiniame plaštakos paviršiuje Eva pastebėjo nubroz dintą odą. Lyg būtų nutrinta į kilimą, mąstė ji, o paskui prispaudė dešinią moters nykštį prie pirštų atspaudų skaitytuvo asmens tapatybei nustatyti.

Marta Dikenson, perskaitė ji. Moteris mišrios rasės, amžius — keturiasdešimt šešeri. Ištekėjusi už Denzelio Dikensono, du vaikai, Aukštutinio Ist Saido adresas. Dirba buhalterinės apskaitos firmoje „Briuveris, Kailas ir Martinis“, biuras už aštuonių kvartalų nuo čia.

Kol Eva Dalas viską vertino, trumpus rudus jos plaukus plaiks-

tė vėjas. Nesumanė užsimaukšlinti kepurės. Jos akys, beveik tokio pat bronzinio rusvumo kaip ir plaukai, išliko šaltos ir bejausmės. Eva negalvojo apie negyvėlės vyrą, vaikus, draugus, gimines — dar ne. Tyrinėjo lavoną, jo padėtį, aplinką, mirties laiką — dvidešimt dvi penkiasdešimt.

Ką tu veikei, Marta, žvarbią lapkričio naktį už kelių kvartalų nuo darbovietės ir nuo namų?

Ji apšvietė savo žibintuvu kelnes, pastebėjo ant juodos medžia-gos mėlynus plaušelius. Atsargiai pincetu nupešė du, įsidėjo į maišėlį, pažymėjo kelnes atiduoti šlavėjams*.

Virš galvos išgirdo Pibadi balsą ir uniformotos pareigūnės atsakymą. Eva atsitiesė. Odinio palto kraštai subangavo apie aukštą, liekną jos figūrą, kai pasisuko pasižiūrėti į Pibadi, — arba kiek savo partnerės jai matėsi, — nuklumpinančią laiptais.

Pibadi nepamiršo kepurės, prisiminė pasiimti pirštines. Rožinė — kaip vaikiškas plastikinis Jėzus — slidinėjimo kepuraitė su žaismingu bumbulu gaubė tamsius jos plaukus ir kaktą iki pat akių. Ant tamsiai violetinio papurusio palto keliomis ringėmis apmurturiuotas įvairiaspalvis šalikas. Kepuraitė priderinta prie rožinių kaubojiškų aulinukų, kuriais, kaip Eva įtarė, Pibadi avėdavo net ir lovoje.

— Kaip tu gali taip apsirengusi vaikščioti?

— Atpėdinau iki metro, paskui iš metro vėl pėsčiomis, bet užtat nesušalau. Dievuliau. — Pibadi veidu šmėstelėjo užuojauta. — Ji netgi be palto.

— Nesiskundžia. Marta Dikenson, — pristatė Eva ir išklojo Pibadi pagrindinius dalykus.

— Gerokai toli nuo savo biuro ir gyvenamosios vietos. Galbūtėjo iš vieno į kitą, bet kodėl nepasirinko metro, ypač tokią naktį?

* Jungtinių Valstijų policijos slengu — kriminologai, nusikaltimo vietos tyrėjai, surenkantys (sušluojantys) įkalčius.

— Čia ir klausimas. Šis butas remontuojamas. Tuščias. Patogu, ar ne? Ji ten, guli kampe? Iki ryto būtų likusi nepastebėta.

— Kodėl užpuolikai galėjo rūpėti iki kada?

— Tai dar vienas klausimas. Ir jeigu jam rūpėjo, iš kur žinojo, kad tas butas negyvenamas?

— Pats gyvena kur nors netoliese? — spėjo Pibadi. — Gal priklauso remontininkų brigadai?

— Galimas daiktas. Noriu pasižiūrėti viduje, bet pirmiausia pasikalbėsime su skambinusiais į devyni vienas vienas. Eik ir pranešk teismo medicinos ekspertui.

— O šlavėjams?

— Dar ne.

Eva užkopė laiptais, nuėjo prie policijos patrulio mašinos. Dar jai nespėjus pamoti farui viduje, iš galo išsiropštė vyriškis.

— Jūs čia vadovaujate? — Iš nervinės skubos žodžiai vertėsi vienas ant kito.

— Leitenantė Dalas. Ponas Vaitstounas?

— Taip, aš...

— Jūs pranešėte policijai.

— Taip. Taip, tuoj pat, kai aptikome... ją. Ji buvo... mes buvome...

— Jums priklauso šis butas?

— Taip. — Itin patrauklus vyras, šiek tiek per trisdešimtį, giliai įkvėpė oro, paskui iškvėpė į žvarbų rūką. Prašneko jau ramiau, lėtesniais žodžiais. — Tiesą sakant, man ir mano partneriams priklauso šis pastatas, aštuonių butų — trečias ir ketvirtas aukštai.

Jo žvilgsnis nukrypo aukštyn. Ir jis be kepurės, mąstė Eva, tik vilnonis juodas paltas ir dryžuotas juodos bei raudonos spalvos šalikas.

— Man tiesiogiai priklauso žemesnysis butas, — toliau kalbėjo jis. — Mes darome remontą, kad galėtume perkelti į čia savo verslą — į pirmą ir antrą aukštus.